

У НОВОМЕ САДУ У ЈТОРАК, 11. ДЕЦЕМБРА 1901.

ГОД. XXVI.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 38

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази за време бављења новоришине дружине у Н. Саду свака о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 80 п. а на страну 1. кр. 20 п. месечно. —

САДАШЊЕ ШПАЊОЛСКО ПОЗОРИШТЕ И МАДРИДСКЕ ПОЗОРНИЦЕ.

(Свршетак.)

Сињора Марикани покушала је, да уз мање вишег пикантне француске и талијанске глуме протури и драме северних крајева, нарочито дела Ибзенова и Судерманова без концесија шпањолском укусу, али је са тим слабо успела; публика у опште, изузевши неколико разумнијих критичара, остала је при свом те је та дела сматрала за створове стране варварске земље, у којој немају ни појма о уметности и позоришту, те је тако сињора Марикани била приморана вратити се свом пређашњем репертоару, „Дами са камелијама“, „Зази“ и другим парадним улогама.

Уз Teatro de la Comedia ваља истаћи и красни Teatro de la Princesa, којим управља Марија Тубау, уз Марију Гвереро и Кармену Кобењу једна од првих глумица у Шпанији. У том се позоришту дају нарочито шаљиве игре у вишем чинову, често преводи с француског, али дођу на ред и драме и позоришне игре. Золина „Тереза Ракен“ сјајно је успела у том позоришту.

У малом, али елегантном Teatro de Lara скоро се искључиво дају малене шаљиве игре у једном чину, већином плахијати с француског. Та мала позорница има у Балагверу комичара прве врсте.

Између позоришта за музику наравно се на првом месту мора споменути краљевска опера: La Opera Real, која уз париску, берлинску, бечку и миланску спада међу прве на свету. У Шпанији је до преклане опера, као и драма, окована била у неке старинске облике, из којих се бадава трудили да је истргну честити диригенти. Слушаоци, крај талијанске школе Доницетија, Белинија, Вердија и других, нису хтели да

знају ни за какву другу музику, па кад се управа пре неколико година усудила да прикаже Вагнерова „Танхајзера“, извиждали су ту дивну оперу. Но како је било ипак и нешто интелигентијег света, и како Шпањолци у опште воле музику, то је режија у опери увела тако зване класичне концерте после подне, на којима се покрај дела старијих мајстора дало одлично место и Вагнеру. Ти су концерти најсирко ушли публици у вољу и мар за музику порастао је у тој мери, да је управа покушала, да ипак даде Вагнерову оперу. Тога пута није било до дуже аплауза, али је публика бар била мирна. За тим су позвали немачке капелнике у Мадрид, да се с правим разумевањем проучи немачка музика и нарочито је мекленбуршки дворски капелник Цумпе претпрошле зиме својим концертима извојевао себи особито сјајан успех. Те тако се за „Танхајзером“ јаве и „Мајстори певачи“ и „Лоенгрин“ и то с одлучним успехом. Дошла је на ред и „Валкира“ и управа већ мисли, да инсценује цео нибелуншки циклус.

Најзад ваља још споменути она многа често врло красна позоришта за зарзуеле, које су у Шпанији ванредно омиљене. Зарзуела је нека средина међу лакдијом и оперетом. Литерарне и власните вредности нема, јер се свака умиљава ваздашњем укусу у народа. Скоре у свим зарзуелама јунаци су заљубљени тореадори, војници, који се враћају са Кубе а кличу „viva Espana!“ Ту онда буде народне светковине с игром, па онда романтичних љубавних призора под балконом а цело се често заврши литијом, пред којом тореадори, војни-

ци, дадиље и играчице клекну, завеса лагано пада а публика таше. Музика, која све то прати, час је страсна, час меланхолична а свакад је верни израз испањолског народног карактера.

Зарзуели су у Мадриду посвећена велика и лепа позоришта De la Zarzuela, Parish и Apollo, а и Eslava, Maravillas Romea и

Barbieri негују исти жанр, ма и у много скомијим приликама. Кад се још спомене пространо и омиљено летње позориште De los Jardines del Retiro, малени Teatro Nuevo, Variedades, San Martín и два или три предградска позоришта, то се може видети, да мадридска публика има тма божја прилике, да се позабави.

ИСТИКИ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Фромон и Рислер“. Драма у 5 чинова, с предигром, написао А. Доде и А. Бело, превео М. Р. Поповић.)

Како је овај комад даван овде у Новом Саду дне 8. (21.) децембра по други пут, није нужде, да се о њему опширно пиши. А и шта би се могло друго рећи, него да је сике те драме сјајно душевно чедо славнога Додеа. Већ то је јамство успеху драме. Доде је управо писац романа „Фромон и Рислер“, а драмски је тај роман приволом и одобрењем Додеовим обрадио његов пријатељ, Адолф Бело. Бело је у опште драматизатор Додеових романа. Тако је он драматизовао и Додеов роман „Сафо“. Може бити да би било боље, да ни „Сафо“ ни „Фромон и Рислер“ нису драматизовани, или да их је когод други драматизовао. Белоу се приговара, да је у велике покварио првобитну мисао у „Сафи“, те да се ту показао површиним као и у обради својих романа: „Mademoiselle Giraud, ma femme“, и „La bouche de Madame X“.

Ненито сртнији био је у драматизовању Додеова романа „Фромон и Рислер“. Ниак и у тој драми нам је глумац Делобел, лице, у које је Доде уложио толико труда, вине сажања него смеха вредан, дочим је Доде у њему хтео приказати карикатуру позера, којему је једине до позирања чуствовања и осећања. Исто тако је и Сидонија у драми сувине психологији нејасан монструм, дочим је њезин индивидуалитет у роману разумљив и психолошки у свим таччинама претгумачен.

Ниак се мора признати Белоу, да је лица те драме добро груписао и реалистичку самога

сикета добро за позорницу приредио. У поједињим призорима неодољиво делује фина реалистичка Додеова, те је очевидно, да је те моменте и призоре сам Доде отгледао и дотерао пре, него су изнесени на позорницу. У целости је то једна од најбољих француских драма, што су из Францеске заредале по европским позорницама.

Честити наши глумци уложили су много труда, да нам то ремек-дело достојно прикажу, пак им је то и пошло за руком у појединостима и у ансамблу. Г. Ружић бијаше заносан Рислер. Ђоа Марковићка добро је синтетизирала толике разноврсне прте женскога чудовишка, каквим је Доде замислио Сидонију. Нарочито бијаше дивна у оном призору, где Ђорђе хоће да јој истргне из руку своје писмо, и у призору, где неће да се до скрајности понизи пред Фромоновицом.

Ђоа Бакаловићка била је елегантна Клара Фромонова и добро је учинила, што се није ни на час дала занети у царство патоса у том реалистичком комаду.

Изврстан је био г. Добриновић у улози прзице Шеба, те му је и гђа Тодосићка лепо контрастирала у улози жене му Шебовице.

Посебице морам похвалити г. Динића у улози Делобела. У часовима смешности знао нас је нагнати на смех, а у часу плакања пред кћерком умео нас је ганути. Гинкост његових геста, сигурност свакога покрета и природност говора била је изврсна.

Врло добар бијаше и г. Николић у улози благајника Плануса. Та улога је за њега као створена и он ју је и идеално и реалистички

схватио и приказао. Лепо и дирљиво су приказали своје улоге и гђа Добриновић као Дезире, г. Стојановић као Франсоа Рислер и г. Марковић као Ђорђе Фромон. **Ј. Хр.**

КРАЉ. СРП. НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(**Пучина.**) У четвртак, 29. новембра о. г. приказана је у Кр. Српском Народном Позоришту у Београду први пут нова драма Бранислава Ђ. Нушића „Пучина“, с великим успехом. Као што нам јављају из Београда, позоришна публика изазивала је глумце вишне нута за време игре, а на крају представе изазвала је самога писца. Том иликом предата му је склощена сребрна табакера од официра краљеве гарде. Пучина је досад већ три пут приказана увек с највећим успехом и сви су изгледи, да ће се одржати на позорници. Карактери из београдског живота доследно су изведенни, а мајсторско перо Нушићево увело их је за навек у српску литературу. На молбу нашу, да нам за приказ уступи ту драму своју, одговорио је писац ово: „Драги пријатељу, одмах да ти кажем, да ти „Пучину“ нисам све до сад послао очекујући да пређе преко наше позорнице, те да јој видим успех као и мане, које би претходно поправио, а затим и на друге позорнице упутио. Са успехом сам врло задовољан. Мане има две три, које ћу прости брисањем поправити и одмах ти драму, кроз који дан, послати“. Радујемо се, што ћемо и ми имати прилиће, да то дело даровитог писца нашег видимо и на позорници нашој.

(**Репертоар за месец новембар.**) У месецу новембру приказани су у Кр. Српском Народном Позоришту у Београду ови комади: У четвртак, 1. новембра: „Он није љубоморан“, — „Сеоско честољубље“. — „Бабје лето“. — У суботу, 3. новембра: „Новинари“ — У недељу 4. новембра: „Роберт ђаво“. (Дневна представа.) — У вече: „Отаџбина“. — У уторак, 6. новембра: „Библиотекар“. — У четвртак, 8. новембра: „Богат мајдан“. — У суботу, 10. новембра: „Гејша“. — У недељу, 11. новембра: „Флорентински шешир“. (Дневна представа.) — У вече: „Тодор од Сталаћа“. — У уторак, 13. новембра: „Мамзел Нитуш“. — У четвртак, 15. и у петак 16. новембра, први пут: „Деведесет трећа“. — У недељу,

18. новембра: „Париска сиротиња“. (Дневна представа.) — У вече: „Деведесет трећа.“ (По трећи пут.) — У уторак, 20. новембра: „Маскота“. — У среду, 21. новембра: „Ивкова слава“. — У четвртак, 22. новембра: „Ричард III.“ — У суботу, 24. новембра: „Птичар“. — У недељу, 25. новембра: „Звонар богоједине цркве“. (Дневна представа.) — У вече: „Птичар“. — У уторак, 27. новембра: „Гејша.“ Историја једне јапанске чајчинице. — У четвртак, 27. новембра, први пут: „Пучина“. Драма у 4 чина, написао Бранислав Ђ. Нушић.

СИТНИЦЕ.

(**Како се ради у Лондону**) Позоришна сезона почиње у Лондону већ крајем августа месеца и одмах тако уђе у ток, да се референти и критичари морају за свагда оканути свог летнога *dolce far niente*; са апсолутна нерада улазе одмах у највећи рад, прелаз са мртве сезоне у чуну сезону, кога има код свију позоришта на континенту, у Лондону са свим отпада. Не мање него двадесет премијера буде за две недеље а уз то има међу њима још и првих приказа, који се већ због имена писаца не смеју узети олако.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Ред позоришних представа)

У четвртак, 13. (26.) децембра: „Господар од ковница“. Позоришна игра у 4 чина, а 5 слика, написао Жорж Оне, превео с француског М. Ђ. Глишић.

У суботу, 15. (28.) децембра, први пут: „Цар проводација“. Шаљива игра у 4 чина, написао др. Милан Савић.

У недељу, 16. (29.) децембра, по други пут: „Нитуш“. Шаљива оперета у 3 чина, написали С. Мељак и А. Мило, с француског превео Ђушан Л. Ђокић, музика од Хервеја. (Уз суделовање војничке музике ц. и кр. 70. петроварадинске пуковније).

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

28. Представа. У ДУНЂЕРСКОВОМ ПОЗОРИШТУ. У претплати 17.

У Новом Саду, у уторак, 11. (24.) децембра 1901.

→ ПРВИ ПУТ: ←

МАЛЕ РУКЕ.

Шаљива игра у 3 чина, написали Е. Лабиш и Е. Мартен, с француског превела Милка Марковићка. — Редитељ: Џинић.

ОСОБЕ:

Де Ватинел	— — — — —	Спасић.
Куртен	— — — — —	Динић.
Шаваро	— — — — —	Бакаловић.
Јулије Делонер	— — — — —	Стојановић.
Лорен	— — — — —	Стевановић.
Дебразир	— — — — —	Ботић.

Амелија	— — — — —	С. Бакаловићка.
Ана	— — — — —	З. Добриновићка.
Гђа де Флеше	— — — — —	Д. Васиљевићка.
Танетар	— — — — —	Шиконарија.
Трговац	— — — — —	Илкић.
		Збива се у Паризу.

ПРЕ ТОГА:

ПОСЛЕ ИГРАНКЕ.

Шаљива игра у 1 чину, написао Дике, првео М. Србендић. — Редитељ: Спасић.

ОСОБЕ:

Хенријета Димонтова, млада удовица	— — — — —	Т. Лукићка.
---------------------------------------	-----------	-------------

Кодберг	— — — — —	Добриновић.
Глас с поља	— — — — *	*

Догађа се у престоници.

У четвртак, 13. (26.) децембра: „Господар од ковница“. Позоришна игра у 4 чина, а 5 слика, написао Жорж Оне, првео с француског М. Ђ. Глишић.

Улазнице могу се добити обдана у књижарници браће М. Поповића, а увече од 7 сата на каси.

Шочетак тачно у $7\frac{1}{2}$ а свршетак у $10\frac{1}{4}$ сахата.